

INAUGURACIÓ DEL CURS ACADÈMIC 2014-2015 DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA

DISCURS DEL RECTOR

No resulta gens fàcil, després de les intervencions que m'han precedit, abordar aspectes nous i rellevants sobre la importància de l'educació en la nostra societat. En totes elles s'ha destacat, entre altres aspectes, el paper clau que l'educació ha tingut, té i haurà de tenir per a les persones i per a les molt diverses societats que formen. I en totes s'ha insistit també en el dret universal a l'educació, indistintament de la posició social de les persones i de la diversitat funcional. A la presa de possessió com a rector ja vaig fer referència a una frase que va pronunciar Nelson Mandela en la seva investidura com a premi Nobel de la Pau: «L'educació es l'arma més potent de la humanitat.»

Què hi puc afegir, a tot plegat?

Des que vam decidir dedicar l'acte d'inauguració d'aquest curs acadèmic a l'educació, he estat pensant molts dies què us diria avui. Hi he estat donant voltes, voltes i més voltes, fins que, finalment, em vaig adonar del que volia dir-vos. Des de llavors només m'ha preocupat si seria capaç de transmetre-ho. Espero que sí!

Molt sovint, quan parlem d'educació ho fem des de la perspectiva i la direccionalitat de l'ensenyant cap a qui ha d'anar assolint l'aprenentatge, l'estudiant. Amb aquesta direcció formem els nostres educadors de la millor manera possible, ens dotem de les eines pedagògiques més innovadores i promulguem unes normatives que emparin de legalitat el sistema educatiu i el procés d'aprenentatge. I tot això ho fem en el marc d'una societat cada cop més competitiva, on l'eficàcia i l'eficiència són l'element clau per a la valoració del sistema educatiu i de les persones, siguin estudiants o educadors.

Estem vivint una època en què un canvi succeeix l'altre sense temps ni per poder digerir l'anterior. Estem vivint una època en què la informació ens aclapara i no ens deixa espais ni per contrastar-la ni per sedimentar-la. Vivim amb pressa, amb molta pressa, i ho fem perquè ens han ensenyat que cal ser el primer, el més bo, i que cal ser-ho sempre, abans que qualsevol altre. Però, a poc a poc, anem descobrint que aquest és un sistema educatiu que transforma la nostra identitat, i que, a la nostra societat, som considerats, cada cop més, més com a individus que com a persones.

Per exemplificar què vull dir-vos amb tot plegat, us explicaré, amb el permís de la seva família, el cas d'un estudiant de la nostra universitat, en Marc, que ens ha fet veure que aquest sistema educatiu que tenim, tan competitiu, tan eficaç i tan eficient, encara és ple d'imperficcions.

Ara farà quatre anys, el setembre de 2010, en Marc Molero i Bosch va començar els estudis del Grau de Llengua i Literatura Catalanes a la Universitat de Girona. Patia una malaltia crònica greu però, tot i això, ell no va deixar mai que fos un obstacle. Li

encantaven les lletres i de seguida va quedar ben clar que la seva havia estat una tria vocacional. En Marc era molt feliç a la universitat, i entre aquestes parets carregades d'història s'hi sentia bé. Aquí va descobrir tot un món nou de coneixements i va trobar-hi l'afecte i la consideració de companys i professors. Era el que l'impulsava a tirar endavant i il·lusionar-se pel futur.

A casa explicava anècdotes de les classes, dels professors, dels companys, dels entrepans del bar o del solàrium. Parlava de la gent gran que hi havia a la seva classe i en destacava la dedicació. Sempre deia que, tot i que la informàtica no era el fort d'aquests companys, eren els millors per fer treballs, sempre puntuals i motivats. Parlava també dels seminaris, les xerrades, els laboratoris de fonètica, els llibres que no es trobaven enlloc, les obres de teatre, etc.

Li agradava el que aprenia i l'apassionava llegir (aviat van faltar lleixes a la seva habitació). En els moments més durs de la malaltia, aquesta passió li va donar forces per lluitar i s'ofenia quan la família li deia que s'ho agafés més tranquil·lament, que no era el moment, que no hi havia cap pressa, que primer era la salut, que deixés assignatures, que anul·lés alguna matrícula... Ell no va voler parar ni afluixar mai. Algunes assignatures el fascinaven; unes altres se li feien més feixugues, però en totes hi posava tota l'empenta (a les primeres, per devoció; a les segones, una mica més per obligació).

Des de l'hospital continuava amb el seu esforç i il·lusió i això li donava forces per tirar endavant. Tornar a la universitat en cadira de rodes va ser molt dur per a ell, però tothom li ho va fer fàcil; si no s'hagués sentit tan estimat no hauria tornat mai. Aquí, a la universitat, les seves limitacions desapareixien, amb la seva voluntat i l'ajut d'amics i professors. Els seus amics admiraven la seva capacitat de treball malgrat les dificultats de la malaltia i les constants entrades i sortides de l'hospital. Recorden les estones a la biblioteca, discutint la interpretació d'un poema al bar o barallant-se amb la fonètica i la lingüística a la sala d'estudi; també l'excursió a Folgueroles o quan l'havien de baixar amb la cadira de rodes per les escales perquè se n'havia anat la llum...

La universitat era el seu món i hauria volgut que els estius no fossin tan llargs: trobava a faltar els companys, les classes i, fins i tot, els professors. El mes de juny passat va assistir a l'acte de graduació de la seva promoció amb l'esperança posada que aquest mes de setembre lliuraria el treball de final de grau. Com a bon estudiant que era tenia molts plans i projectes! Volia acabar les assignatures que li faltaven per poder tenir també el Grau de Llengua i Literatura Espanyoles, fer un màster i el doctorat... (i ja comptava quins professors s'haurien jubilat!). Somiava amb una revista universitària en què els estudiants de diferents facultats poguessin escriure sobre els seus interessos. Volia una societat més justa i una universitat oberta a tothom, amb més beques, on tothom pogués gaudir com ell. No han estat quatre anys fàcils, però sí que han estat quatre anys profitosos i intensament viscuts. En Marc ha estat un model de superació, de lluita, de treball, de constància... no només com a estudiant a la universitat sinó, i sobretot, com a persona.

A tots ens dol massa encara la mort d'en Marc per parlar-ne amb serenitat, però ja sabem que el seu record ens portarà sempre als bons moments dels anys que hem passat junts. Va ser infinitament alegre quan tenia moltes raons per no ser-ho, i va lluitar més

que cap de nosaltres quan hauria pogut tenir mil excuses per no fer-ho. El vam tractar com un company més. Encara ens costa no retreure'ns no haver estat més atents al seu dolor, no donar-li més del que rebíem.

En Marc volia ser com qualsevol de nosaltres i no se'n va sortir. Va ser molt millor que tots nosaltres! Es diu que hi ha tres tipus de persones, les que volen que passi alguna cosa, altres que somnien que passarà, i altres, com en Marc, que fan que passi.

El dia 21 de març de 2014 va ser proclamat per la UNESCO Dia Mundial de la Poesia, i per celebrar-ho, la poeta Montserrat Abelló, que ens va deixar el proppassat 10 de setembre, a l'edat de 96 anys, va escriure el poema «Tan sols la paraula nua», que sembla haver estat escrit i dedicat a en Marc. El primer fragment diu així: «Tan sols la paraula nua, / la teva, mai la d'un altre, / la que reflecteix una vida / dins d'una solitud, / curulla de promeses, / on tot és possible.»

Que be faríem els educadors si aprenguéssim tan sols alguna cosa d'en Marc. Potser tornàriem a pensar que la nostra societat necessita persones, no individus, i que potser no cal anar amb tanta pressa, i deixant tantes i tantes persones anònimes pel camí.

Però la veritat és que a en Marc li van quedar uns pocs crèdits per acabar el grau, els corresponents al treball final de grau. Cap normativa havia previst un cas com aquest. És lògic. Amb una mentalitat normativa basada en la competitivitat entre individus i no en les persones, instaurada en l'eficàcia i en l'eficiència, qui podia preveure que el reglament de reconeixement de crèdits tingués en compte la tenacitat d'en Marc, el seu esforç anònim i el seu desig íntim de superació? Hem hagut de superar diversos obstacles legals perquè avui la Universitat de Girona pugui concedir a en Marc el més que merescut títol de Grau.

Vull expressar públicament el meu agraïment al PDI i al PAS de la UdG que ho han fet possible, i especialment al professor Josep M. Serra, de la Facultat de Lletres. Vull agrair també a tots els seus companys d'estudi i a tots els seus professors el suport incondicional i anònim que li van donar al llarg d'aquests quatre anys. El règim normatiu que tenim les universitats no us ho reconeixerà, ni amb reconeixement de crèdits als uns ni amb trams docents als altres, però avui és just que la Universitat de Girona us ho reconegui públicament i que es comprometi, amb tots vosaltres, a seguir lluitant per una universitat pública on siguem capaços de repensar constantment l'educació. Una educació que ha d'arribar a tothom, que ha de vetllar per la diversitat i que ens ha de fer, per sobre de tot, més persones. Persones intel·lectualment lliures, obertes, crítiques i compromeses amb la societat.

Moltes gràcies, Marc, i moltes gràcies a la seva família, a la Natàlia, la seva mare, a en Francesc, el seu pare, i a en Gerard, el seu germà, als seus companys d'estudi, i al PDI – molt especialment a la Carla Carreras- i al PAS que heu estat, anònimament, al seu costat.

En memòria d'en Marc Molero i amb el desig que els seus anhels ens facin repensar la nostra funció social, lliuro als pares d'en Marc Molero el seu títol oficial de graduat en

Llengua i Literatura Catalanes per la Universitat de Girona, i dono oficialment per inaugurat el curs acadèmic 2014-2015 de la Universitat de Girona.

Moltes gràcies.

Sergi Bonet
Rector

Girona, 14 de setembre de 2014